

Zelfredzaamheidstraject

Werken aan de financiële zelfredzaamheid van je cliënt.

7 juni 2022

Wie zijn wij

Debbie Dijkstra-Orsel

*HU: Docent beschermingsbewindvoering en beheer
ZoDoende Bewindvoering en juridisch advies: Eigenaar*

Dieuwke Altena

*HU: Docent beschermingsbewindvoering en beheer
Kredietbank Nederland: Adviseur Beleid en Kwaliteit*

Opbouw cursus

- Wat is een zelfredzaamheidstraject?
- Taken en verantwoordelijkheid bewindvoerder
- Hoe?
  - Coaching
  - Instrumenten
- Praktijk voorbeelden / jurisprudentie
- Advies na einde bewind?

Vraag

Hoeveel uur heeft een beschermingsbewindvoerder jaarlijks om te werken aan financiële zelfredzaamheid?

Wat is zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is het vermogen van iemand om zichzelf te kunnen redden op alle levensgebieden met zo min mogelijk professionele ondersteuning en zorg.

Door behoud en/of versterking van zelfredzaamheid kan ondersteuning of intensivering van ondersteuning worden voorkomen of uitgesteld.

Taken en verantwoordelijkheden bewindvoerder

- Uitgangspunten wetswijzigingen per 1/1/2014
- Regeling beloning

Plan:

- Standaard werkzaamheden: 14 uur
- Bevorderen zelfredzaamheid: 3 uur

Niet haalbaar:

- Veel onduidelijkheid
- Bevorderen zelfredzaamheid is een ruim begrip
- Bevorderen van de financiële zelfredzaamheid zou in veel situaties kunnen

Resultaat: standaard beloning is 17 uur en bevorderen zelfredzaamheid is een onderdeel.

Vervolg

- Besluit Kwaliteitseisen: artikel 4 lid 2 jo lid 3 en LOVCK 11: *De bewindvoerder bevordert, waar mogelijk, de zelfredzaamheid van de onderbewindgestelde.*

- Gemeentelijke convenanten

Onderstaand voorbeeld betreft het convenant dat gemeente Utrecht met bewindvoerder sloot

- b. Alleen bij inwoners waarbij geen sprake (meer) is van lichamelijk of geestelijk onvermogen om de geldzaken weer zelf te beheren, start de bewindvoerder met een traject om de inwoner weer zelfstandig de financiën te laten beheren.

Conclusie

- Taak is bevorderen zelfredzaamheid
- Invullen van taak is vrij.

Hoe?

Van invloed zijn:

- Basisvaardigheden
- Persoonlijkheidskenmerken, omgevingsfactoren & omstandigheden

Ontwikkeling door:

- Coaching
- Instrumenten

Basisvaardigheden

- a. Algemene rekenvaardigheden
- b. Lees- en schrijfvaardigheden
- c. Digitale vaardigheden
- d. Hulp inschakelen en het netwerk raadplegen indien nodig

Financiële kennis en vaardigheden

1. Voldoende inkomsten verwerven om van te leven

2. De geldzaken organiseren

- a. Veilig en adequaat betalingen uitvoeren
- b. Administratie op orde brengen en houden
- c. Inkomsten en uitgaven in kaart brengen en monitoren

3. Verantwoord besteden

- a. Keuzes maken
- b. Zich opstellen als een kritische consument
- c. Financiële tekorten signaleren en aanpakken
- d. Verantwoord lenen

4. Voorbereid zijn op gebeurtenissen

- a. Rekening houden met toekomstige wensen en gebeurtenissen
- b. Anticiperen op ongeplande omstandigheden
- c. Bewust financiële producten kiezen

Financiële redzaamheid

Persoonlijkheidskenmerken

Omgevingsfactoren

Omstandigheden

Coaching

Competentiemodel Nibud

Het beschrijft de competenties en vaardigheden waarover een persoon moet beschikken om zich financieel zelfredzaam te noemen.

1. Voldoende inkomsten verwerven om van te leven
2. De geldzaken organiseren
3. Verantwoord besteden
4. Voorbereid zijn op (on)voorziene gebeurtenissen

Competentie 1

Voldoende inkomsten verwerven om van te leven

Het verwerven van voldoende inkomsten om in eigen levensonderhoud te voorzien. De client houdt daarbij rekening met zijn of haar rechten, plichten en verantwoordelijkheden.

- Controleren of er recht is op aanvullend inkomen
- Berekenen toetsingsinkomen
- Aanvragen van kwijtschelding
- Aanvragen minimaregeling

Competentie 2

De geldzaken organiseren

Het beheren en monitoren van betalingen, het bijhouden van de administratie en het in kaart brengen van de inkomsten en uitgaven. Zodat er overzicht is dat inzicht geeft in de mogelijkheden om de inkomsten en uitgaven in balans te houden

- Aanvragen van en werken met digi-d
- Aanleggen van administratie
- Ontvangen en afhandelen van (financiële) brieven en e-mails
- Maken budgetplan
- Bij een partner: de financiën bespreken

Competentie 3

Verantwoord besteden

Inkomsten zodanig besteden dat ze passen bij de persoonlijke voorkeuren en het beschikbare budget, zodat de inkomsten en uitgaven op de korte termijn in balans zijn.

- Leefgeld per twee weken/per maand
- Stapsgewijs betalen van een aantal vaste lasten (bijv. telefoonrekening)
- Kritisch vergelijken van producten (bijv. goederen en verzekeringen)

Tip

Werk met 3 bankrekeningen (twee betaal- en één spaarrekening)

- Betaalrekening 1: totaal aan betalingen
- Betaalrekening 2: leefgeld + onvoorziene zaken per maand
- Spaarrekening: reserveringen per maand

Voorbeeld

Inkomen op rekening 1: 1700 euro

Bedrag aan doorbetalingen: 1200 euro (blijft op rekening 1)

Leefgeld + onvoorzien: 300 euro (naar rekening 2)

Sparen + sparen voor niet maandelijkse lasten (naar spaarrekening): 200 euro

Competentie 4

Vorbereid zijn op (on)voorziene gebeurtenissen

Rekening houden met voorziene en onvoorziene wensen en gebeurtenissen op de (middel)lange termijn. De cliënt stemt de huidige bestedingen hierop af en kiest bewust financiële producten, zodat de inkomsten en uitgaven ook in de toekomst in balans zijn.

- Maken jaarbegroting
- Maandelijks een bedrag voor onvoorziene uitgaven overmaken naar de client

Advies

- Maak samen met de cliënt een plan en informeer de rechtbank (bespreek dit doel, maak het concreet en realistisch, maak tussenstappen en bespreek valkuilen en verleidingen);
- Evalueer regelmatig (bij voorkeur mondelinge evaluatie die schriftelijk wordt vastgelegd);
- Zorg voor een buffer om misstappen op te vangen.
- Betrek het netwerk van de cliënt of een betrokken hulpverlener;
- Bespreek met de cliënt de sociale kaart. Zo weet de cliënt waar hij of zij in de toekomst hulp kan vragen.

Instrumenten

- Plinkr. HUB
- Banken app
- Budgetplanner

Plinkr HUB

- Ontwikkeld om de kans op een terugval na het einde van het bewind zo klein mogelijk te maken.
- In samenwerking met gemeentes.
- 4 partijen:
  - gemeente
  - bewindvoerder
  - cliënt
  - coach

Plinkr HUB

- Gemeente en bw selecteren samen cliënt.
- Rol bw beperkt
- Traject duurt 6 maanden, opgeknipt in weken
- Per periode opdrachten, zoals:
  - maak een budgetplan
  - breng je netwerk in kaart
  - wat zijn jouw financiële risico's?
- Met coach bespreek je zaken die goed en minder goed gingen. (10 uur voor 6 maanden)

Plinkr HUB

- Aan begin en einde traject evaluatie via Mesis. Zo kan goed gekeken worden hoe een cliënt vooruitgang heeft geboekt.
- Aan de hand van evaluatie al dan niet obs beëindigen en evt lichtere maatregel.
- Na afloop wordt een plan van aanpak opgesteld dat naar de kantonrechter gezonden kan worden ivm verzoek opheffing.
- Kosten Plinkr nu nog voor gemeenten. Plinkr zou uiteindelijk kosten voor gemeenten moeten besparen.

Banken App

- Rabobank app: geeft inzicht in soort uitgaven en welke inkomsten en uitgaven verwacht worden.
- KNAB app: o.a. slim saldo beheer, spaarpotjes inrichten
- SNS: groeicoach, hulp bij belastingaangifte

- **Praktijkvoorbeeld:**

Cliënt met schulden en angstaanvallen:

Door o.a. corona-maatregelen heb je cliënte nog nooit ontmoet of gesproken. Communicatie vindt via mail plaats.

Grond bewind is problematische schulden.

Na ongeveer 8 maanden geeft cliënte aan dat ze wil stoppen met bewind omdat het haar veel stress geeft.

Met schuldeisers zijn regelingen getroffen en samenwerking met cliënte gaat moeizaam, o.a. door wijze van communiceren en psychische klachten cliënte.

Voorstel zelfredzaamheidstraject per mail. In mail stappen van het traject benoemd.

Door wijze van communicatie duren de afzonderlijke stappen langer dan vooraf gecommuniceerd.

Controle over verloop stappen via leefgeldrekening en begeleiding.

Struikelblok is dat cliënte moeite heeft om contact op te nemen met onbekenden en geen DigiD heeft.

Aanvulling op dit traject is eis aanvraag DigiD, o.a. om contactmomenten te verminderen. Mede door angst voor contact zijn schulden ontstaan.

- Cliënt die 'met de dag leeft'

Cliënt staat onder bewind ivm problematische schulden. Daarnaast zijn er ook psychische klachten.

Nadat schulden bijna volledig zijn voldaan, wordt zelfredzaamheidstraject gestart. Duur 6 maanden.

Tijdens traject veel gesprekken over hoe om te gaan met geld. Coachende rol.

Cliënt doorloopt het traject goed en tijdens gesprekken lijkt hij te begrijpen hoe hij zijn uitgaven moet begrenzen.

Ongeveer een jaar na einde bewind meldt cliënt zich weer. Er zijn weer schulden en financieel gaat het niet goed. Hij wil weer een bewindvoerder.

Jurisprudentie

- [ECLI:NL:RBNHO:2021:8729](#)
- Traject naar zelfredzaamheid tot tweemaal toe mislukt.
- Grond obs is geestelijke en/of lichamelijke. Kantonrechter oordeelt dat er ook sprake is van verkwisting.
- Tijdens eerste poging handelt RH op markplaats. Veel verzoeken om geld terug.
- Bij tweede poging komen er veel incasso's (dus niet betaald) en heeft RH nooit geld.

- Zowel bw als mentor staan niet achter verzoek opheffing.
- Uit verder feiten blijkt dat RH geen inzicht heeft en gedrag niet overziet.
- Mede door falen pogingen om zelfredzaamheid te vergroten gaat kantonrechter niet meer in verzoek tot opheffing bw.

- Verzoek opheffing wordt afgewezen.
- RH zit pas in fase 2 van zelfredzaamheid traject. Over minder dan 6 maanden evaluatie.
- Na evaluatie besluit BW of verzocht kan worden tot opheffing bewind.
- Rechtbank wil dit traject afwachten.
- Zorgverlener betrokken bij traject.

Advies na einde bewind?

- Wees voorzichtig
- Liever niet schriftelijk
- Doorverwijzen naar bijvoorbeeld budgetcoach of belastingadviseur
- Als bw heb jij in beginsel geen taak meer na einde bw, behalve overdracht dossier.

EINDE

